

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Т. А. Пушкар

**ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»**

(для студентів 3 курсу заочної форми навчання, напрям підготовки
0502 - «Менеджмент», спеціальність «Менеджмент організацій»)

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» (для студентів 3 курсу заочної форми навчання, напрям підготовки 0502 - «Менеджмент», спеціальність «Менеджмент організацій»). / Укл.: Т.А. Пушкар; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва.– Х.: ХНАМГ, 2009. – 28 с.

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендована для студентів економічних спеціальностей.

Рецензент: доцент кафедри економічної теорії Харківської національної академії міського господарства, кандидат економічних наук І.А. Островський

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 03.09.2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	6
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
2.1. Структура навчальної дисципліни	10
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	10
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	16
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента	17
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	18
2.6. Методи та критерії оцінювання знань	18
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	26

ВСТУП

Головною характеристикою сучасного етапу розвитку світової економіки виступає процес її транс націоналізації і глобалізації, що зумовили формування і функціонування глобальних багатопрофільних транснаціональних корпорацій, банків, фондів інтеграційних союзів і інших структурно-територіальних утворень. Наслідком цих процесів з'явилося зростання ступеня і масштабів взаємозалежності національних економік.

Національні економічні проблеми все частіше набувають інтернаціонального характеру. У сучасних умовах економічний спад безробіття, інфляція все виразніше з національних проблем переростають в інтернаціональних, стимулюють розвиток даних процесів в інших країнах, роблять глобальний вплив на світову економічну ситуацію.

Міжнародні економічні відносини включають суперечливий комплекс економічних стосунків між окремими країнами, їх регіональними об'єднаннями, а також окремими підприємствами (транснаціональними, багатонаціональними корпораціями) в системі світового господарства. Механізм міжнародних економічних відносин включає правові норми і інструменти по їх реалізації (міжнародні економічні договори, угоди “кодекси”, хартії і так далі), відповідну діяльність міжнародних економічних організацій направлену на реалізацію цілей по розвитку міжнародних економічних відносин.

Важливість курсу визначається сучасними умовами розвитку світового господарства та необхідністю інтеграції України , як самостійної держави, в світове господарство. Основна увага конкретним формам міжнародних економічних відносин, розвитку міжнародного економічного співробітництва, проблемам міжнародної економічної інтеграції та участі України в цих процесах, аналізу можливих шляхів вступу України в світове господарство.

Приєднання України до Болонського процесу передбачає впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), яка є українським варіантом ECTS. Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальностей 6.050200 «Менеджмент організацій» (галузевий стандарт вищої освіти, 2004р.);

Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра, галузь знань 0502 – „Менеджмент” (галузевий стандарт вищої освіти, 2001 р.);

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра напряму підготовки 6.050200 – «Менеджмент організацій», 2002 р.

Програма ухвалена кафедрою економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 03.09.2009 р. та Вченою радою факультету Післядипломної освіти та заочного навчання, протокол № 1 від 4 вересня 2009р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета: формування системи спеціальних знань з проблем розвитку і сучасного стану міжнародних економічних відносин (МЕВ) для фундаментальної та спеціальної освіти і практичної діяльності за фахом.

Предмет: система зв'язків національних економік різних країн на основі міжнародного поділу праці.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен оволодіти вміннями та знаннями щодо суб'єктів, умов, форм, методів та основного інструментарію міжнародної економічної взаємодії; з'ясування механізму функціонування інтеграційних об'єднань та союзів; виникнення та розвитку транснаціональних корпорацій.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
1) основи економічної теорії;	1) менеджмент;
	2) основи зовнішньоекономічної діяльності;
	3) міжнародний туризм.

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. **МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ** (3,0 / 108)
(назва модулю) (кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. **Теоретичні основи МЕВ** (1,5 / 54)
(назва змістового модулю)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Світове господарство та процеси інтернаціоналізації економіки.
2. МЕВ в системі світового господарства. Типологія країн світу і особливості їх МЕВ.
3. Середовище міжнародної економічної діяльності.
4. Глобалізація та економічний розвиток
5. Міжнародна економічна інтеграція.
6. Міжнародна координація МЕВ.

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі.
2. Міжнародна торгівля послугами. Транспортні послуги.
3. Міжнародний кредит як форма міжнародного руху капіталів.
4. Міжнародне виробниче співробітництво і міжнародні інвестиції.
5. Міжнародний науково - технологічний обмін.
6. Міжнародна міграція робочої сили.
7. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Світова валютна система.
8. Міжнародна економічна діяльність України.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень Проникати в сутність явищ і процесів реального світу, свідомо використовувати наукові знання в пізнавальній та професійній діяльності	Виробнича	Організаційна
Орієнтуватись у глобальних проблемах економічного розвитку світових господарських зв'язків, інтеграції України у систему міжнародного поділу праці	Виробнича	Організаційна
Алгоритмічний рівень Захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси	Виробнича	Організаційна
Евристичний рівень Ураховувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, місцеві спільноти	Соціально-виробнича	

1.4. Рекомендована основна навчальна література

- 1.Международные экономические отношения: Учебник. / Под ред. В.Е. Рыбалкина. – М.: «Бизнес – школа», 1998.Основи економічної теорії: Підручник / За ред. А.А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001.
- 2.Пebro М. Международные экономические, валютные и финансовые отношения: пер. с фран. – М.: Прогресс – Универс, 1994 г.
- 3.Международные экономические отношения. Интеграция: Учебн. пособие для вузов/ Ю. А. Щербанин, К. Л. Рожков, В. Е. Рыбалкин, Г. Фишер// Банки и Биржи. - М.-ЮНИТИ. - 2001. - 128 с.
- 4.Киреев А.Н. Международная экономика.-М.: Международные отношения, 2 тома, 2000.- 800 с.
- 5.А.С. Філіпенко Світова економіка. - К.: Либідь, 2000 .
- 6.Герчикова И.Н. Международные экономические организации: регулирование мирохозяйственных связей и предпринимательской деятельности. – М.: Консалтбанкир, 2000. – 621 с.
- 7.Международные экономические отношения. Буглай В.Б., Ливенцев Н.Н.,М., Финансы и статистика, Учебное пособие, 1998.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

(назва дисципліни)

Мета вивчення: формування системи знань та практичних навичок з міжнародних економічних відносин економіки, форм, методів і основного інструментарію міжнародної економічної діяльності Для досягнення мети навчальний процес спрямовано на вивчення широкого кола загальних питань, практики здійснення міжнародної діяльності та проходження даних процесів в Україні.

Предмет дисципліни: процеси мікро -, макро – та мезоекономічних взаємовідносин суб'єктів господарювання на міжнародному рівні у процесі інтернаціоналізації і глобалізації.

Змістові модулі: теоретичні основи функціонування світового господарства; основні засади здійснення міжнародних економічних відносин; функціонування міжнародної валютно – фінансової систем; сучасні тенденції розвитку світогосподарських зв'язків.

МЕЖДУНАРОДНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ

Цель изучения: формирование систем знаний и практических навыков по международным экономическим отношениям, форм, методов и основного инструментария международной экономической деятельности.

Предмет дисциплин: процессы микро - , макро – и мезоэкономических взаимоотношений субъектов хозяйствования на международном уровне в процессе интернационализации и глобализации экономики. политическими, идеологическими, национальными и другими институтами общества.

Модули содержания: теоретические основы функционирования мирового хозяйства; основные положения осуществления международных экономических отношений; функционирование международной валютно – финансовой системы; современные тенденции развития мирохозяйственных связей.

МЕЖДУНАРОДНИЕ ECONOMIC RELATIONS.

The purpose of the study: the formation of systems of knowledge and practical skills in international economic relations, forms, methods and basic tools of international economic activity.

The subject disciplines: the processes of micro - macro - and meso-economic relations between economic entities at the international level in the process of internationalization and globalization of the economy. political, ideological, ethnic and other institutions of society.

Modules content: theoretical foundations of the functioning of the world economy, the basic provisions of international economic relations, the functioning of the international monetary - of the financial system, and contemporary trends in world economic relations.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Заочна форма навчання

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 1, КР Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 108, КР	Напрямок підготовки 0502 «Менеджмент» Напрямок підготовки 6.050200 “Менеджмент організацій” Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 6-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 96 год. з них КР – 15 год. Вид підсумкового контролю - залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 8,89% до 91,11%.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Тематичний зміст навчальної дисципліни

ЗМ 1.1. Теоретичні основи МЕН

1. Світове господарство та процеси інтернаціоналізації економіки.

Міжнародна економіка. Структура міжнародної економіки. Міжнародна мікроекономіка. Міжнародна макроекономіка. Світове господарство. Етапи формування світового господарства. Суб'єкти світового господарства. Особливості сучасного світового господарства. Структура світового господарства. Світовий ринок. Характерні риси світового ринку. Міжнародний рух товарів як ознака світового ринку. Особливості дії економічних законів в світовому господарстві. Інтернаціоналізація виробництва і обігу. Інтернаціональні форми закону вартості. Інтернаціональні форми закону нерівномірності економічного розвитку. Процеси транснаціоналізації

економіки. Транснаціональні корпорації, як основні суб'єкти сучасного світового господарства.

2. МЕВ в системі світового господарства. Типологія країн світу і особливості їх МЕВ.

Середовище як чинник розвитку міжнародних економічних відносин. Біосфера. Ноосфера. Антропосфера. Економічне середовище. Міжнародне економічне середовище. Вплив географічних і природо – кліматичних чинників на розвиток міжнародних економічних відносин. Особливості географічного розташування, клімату, наявність природних ресурсів.

Міжнародний поділ праці (МПП). Міжнародний поділ факторів виробництва. Міжнародна спеціалізація і кооперація праці. Вертикальний МПП. Горизонтальний МПП. Інтернаціоналізація світового господарства. Економічне середовище МЕВ.

Типологія країн світу. Промислово – розвинені країни і особливості їх МЕВ. Країни з перехідною економікою і особливості їх МЕВ. Класифікація країн, що розвиваються. Країни – члени ОПЕК. “Нові індустріальні країни“. Найбідніші країни світу. Особливості МЕВ країн, що розвиваються.

3. Середовище міжнародної економічної діяльності.

Економічне середовище. Міжнародне економічне середовище. Вплив географічних і природо – кліматичних чинників на розвиток міжнародних економічних відносин. Особливості географічного розташування, клімату, наявність природних ресурсів.

Поділ факторів виробництва за походженням. Поділ факторів виробництва за спеціалізацією. Міжнародний поділ факторів виробництва. Мобільність факторів виробництва. Міжнародний поділ праці (МПП). Форми МПП. Міжнародна спеціалізація. Територіальна спеціалізація. Виробнича спеціалізація. Внутрішньогалузева спеціалізація. Міжгалузева спеціалізація. Галузь міжнародної спеціалізації. Коефіцієнт спеціалізації. Міжнародна кооперація.

Основні соціально – економічні моделі світу. Сучасні правові системи та системи політичного устрою, їх вплив на особливості економічної системи.

4. Глобалізація та економічний розвиток

Світова економічна динаміка. Інтернаціоналізація як стимул економічного прогресу. Технологічні передумови глобалізації. Поняття глобалізації. Етапи розвитку глобальної економіки. Переваги глобалізації. Недоліки глобалізації. Зростання економічної єдності світу. Формування глобальної економіки. Агенти глобалізації. Світова економічна рівновага. Механізм регулювання світової економічної рівноваги. Глобальні проблеми людства. Соціально – економічна сутність глобальних проблем людства. Основні риси екологічної кризи. Паливно – енергетична та сировинна проблеми. “Європейська енергетична хартія.” Шляхи вирішення глобальних проблем людства.

Економічний розвиток. Економічне зростання. Фактори економічного зростання. Моделі економічного розвитку. Модель лінійних стадій розвитку У. Ростоу. Модель структурних трансформацій. Модель зовнішньої залежності. Неокласична модель вільного ринку. Модель ендогенного зростання. Теорія впливу на економічний розвиток особливостей кліматичних зон ДЖ. Сакса. Теорія цивілізаційного розвитку А.Тойнбі. Соціокультурна складова міжнародних економічних відносин. Концепція соціокультурної динаміки П. Сорокіна. Модель інституціональних матриць соціоекономічних систем С.Кирдіної.

5. Міжнародна економічна інтеграція.

Економічна інтеграція. Передумови економічної інтеграції. Цілі інтеграції. Етапи інтеграції. Преференціальні торговельні угоди. Зони вільної торгівлі. Митний союз. Спільний ринок. Економічний та валютний союз. Принципи оцінки інтеграції. Статичні ефекти інтеграції. Динамічні ефекти інтеграції. Створення торгівлі. Відхилення торгівлі. НАФТА. МЕРКОСУР. АСЕАН. АТЕС. Західноєвропейська інтеграція. ЄВРОСОЮЗ (ЄС). Етапи створення ЄС. Фази введення євро. Критерії конвергенції. Платіжні системи ЄС. ЕЗВР. СНГ. ГУАМ. Євразес. Центрально – європейська ініціатива (ЦЕІ).

6. Міжнародна координація МЄВ.

Функції міжнародних економічних організацій. Види міжнародних економічних організацій. ООН. Економічна структура ООН Програми розвитку

ООН. Спеціалізовані структури ООН. Організація економічного співробітництва (ОЕСР). Організація економічного співробітництва (ОЕС). Координація міжнародної торгівлі. Всесвітня організація торгівлі (ВТО). Міжнародна торгова палата (МТП). Міжнародні валютно – фінансові організації. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Група організацій Всесвітнього банку. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна організація по інвестиційним гарантіям (МАГП). Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР).

3.М 1. 2. Форми МЕВ; сучасні тенденції розвитку

1. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі.

Міжнародна торгівля товарами. Фактори , що впливають на розвиток міжнародної торгівлі. Структура міжнародної торгівлі. Експорт. Імпорт. Реекспорт. Реімпорт. Основні показники міжнародної торгівлі. Торговий баланс країни. Торговий обіг. Сальдо торгового балансу. Баланс зовнішньої торгівлі. Основні міжнародні торгові потоки. Національний ринок. Внутрішній ринок країни. Міжнародні ринки. Світовий ринок. Темпи росту світової торгівлі. Зовнішньоторговельні квоти. Світові ціни. Особливості ціноутворення на світовому рівні. Формування світових цін. Міжнародні товарні біржі. Міжнародні товарні аукціони. Міжнародні торги. Міжнародні ярмарки . Значення міжнародних бірж і аукціонів. Державне регулювання міжнародної торгівлі. Протекціонізм. Політика “ вільної торгівлі”. Митне регулювання. Нетарифне регулювання. Демпінг та антидемпінгові обмеження.

2. Міжнародна торгівля послугами. Транспортні послуги.

Торгівля послугами. Класифікація послуг. Особливості торгівлі послугами. Ринок соціальних послуг. Міжнародні угоди по торгівлі послугами. ГАТС.

Інфраструктура. Транспортна інфраструктура . Транспортна система. Типи транспортних систем. Структура вантажообороту. Класифікація світового транспорту. Автомобільний транспорт. Залізничний транспорт. Трубопровідний транспорт. Водний транспорт. Класифікація водного

транспорту. “ Вільний прапор”. Види перевезень. Універсальні спеціалізовані морські порти. Повітряний транспорт. Критерії міжнародних аеропортів.

3. Міжнародний кредит як форма міжнародного руху капіталів.

Міжнародний рух капіталів. Форми міжнародного руху капіталу. Міжнародний кредит. Форми міжнародного кредиту. Функції міжнародного кредиту. Банківський кредит. Бланковий кредит. Вексельний кредит. Внутрішній кредит. Євро-кредит. Міжнародний кредит. Роловерний кредит. Фінансовий кредит. Фірмовий кредит. Зовнішній борг. Лізинг. Ринок капіталів. Розширене кредитування (ЕФФ). Розширене фінансування (ЕСАФ). Факторинг. Фінансування системних перетворень (СТФ). Фінансування структурної перебудови (САФ). Форфейтинг.

Зовнішній борг. “Паризький клуб”. Реешелонування боргів. Вільні економічні зони (ВЕЗ). Територіальні ВЕЗ. Виробничі ВЕЗ. Експортно – промислові ВЕЗ. Комплексні ВЕЗ. Офшорні зони. Світовий досвід розвитку ВЕЗ. Основні фінансові центри світу. Значення основних фінансових центрів для розвитку МЕВ.

4. Міжнародне виробниче співробітництво і міжнародні інвестиції.

Форми міжнародного виробничого співробітництва. Міжнародні інвестиції. Прямі міжнародні інвестиції. Портфельні інвестиції. Дочірня компанія. Інвестиційна позиція. Кваліфікаційна іноземна допомога. Контракти на управління. Країна базування. Рух підприємницького (інвестиційного) капіталу. Рух позикового капіталу. Стратегічні альянси. Транснаціональна корпорація. Міжнародна угода по торгівлі інвестиціями (ТРИМС).

5. Міжнародний науково технологічний обмін.

Теорії впливу технологій на розвиток торгівлі. Міжнародний технологічний обмін. Технології. Етапи передачі технологій. Канали передачі технологій. Патент. Ліцензія. Товарний знак. Промисловий зразок. Авторські права. Інтелектуальна власність. Ноу – хау. Визначення країни походження. Ліцензійна торгівля. Ліцензійні угоди. Контракти “продакшн шеринг”. Контракти “на обслуговування“. Маркетингові контракти.

Міжнародна координація міжнародного технологічного обміну. Паризька конвенція по охороні прав промислової власності. Міжнародний союз по охороні промислової власності. Угода про пов'язані з торгівлею аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС).

6. Міжнародна міграція робочої сили.

Міжнародна міграція робочої сили. Види міжнародної міграції. Причини міжнародної економічної міграції. Основні напрямки міжнародної трудової міграції. Міжнародні ринки праці. Країни, що розвиваються як основні експортери робочої сили. Наслідки міжнародної трудової міграції. Державне регулювання міграції. Наддержавне регулювання міграції робочої сили. Міжнародна організація труда (МОТ).

7. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Світова валютна система.

Міжнародні валютні відносини. Національна валютна система. Світова валютна система. Регіональна валютна система. Етапи розвитку світової валютної системи. Система “золотого стандарту”. Основні елементи Бреттон – вудської валютної системи. Основні елементи Ямайської валютної системи. Спеціальні права запозичення. Екю. Валютний ринок. Суб'єкти та об'єкти валютного ринку. Операції на валютному ринку. Валютні операції СПОТ. Форвардні валютні операції. Валютний курс. Валютна політика. Девальвація. Ревальвація. Валютна інтервенція. Валютні обмеження. Валютне регулювання. Паритет купівельної сили валют. Конвертованість валют. Вільно конвертована валюта. Частково конвертована валюта. Внутрішня конвертованість. Зовнішня конвертованість.

8. Міжнародна економічна діяльність України.

Шляхи інтеграції України у світове господарство. Україна у міжнародному поділі праці. Експортна спеціалізація. Динаміка платіжного балансу. Торгівельний баланс України. Структура міжнародної торгівлі. Тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Зовнішній борг України. Прямі іноземні інвестиції. Підприємства з іноземними інвестиціями (ПІІ) і перспективи розвитку. Перспективи створення вільних економічних зон в Україні. Умови

конвертованості валюти. Участь України в міжнародних економічних організаціях. Програма ООН (ПРООН) в Україні. Перспективи вступу в ВТО. Україна і МВФ, перспективи співробітництва. Участь України в інтеграційних об'єднаннях. Курс на євро інтеграцію Україна і ЄС.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

2.3.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та формами навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	3,0/108	8	6	-	94
ЗМ 1 Теоритичні основи МЕВ	1,5/54	4	2	-	48
ЗМ 2. Форми МЕВ: сучасні тенденції розвитку	1,5/54	4	4	-	46

2.3.2. Лекційний курс (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
	6.050200 МО
ЗМ 1.1. Теоретичні основи МЕВ	4
1. Світове господарство та процеси інтернаціоналізації економіки.	2
2. МЕВ в системі світового господарства. Типологія країн світу і особливості їх МЕВ.	1
3. Середовище міжнародної економічної діяльності.	1
4. Глобалізація та економічний розвиток.	-
5. Міжнародна економічна інтеграція.	-
6. Міжнародна координація МЕВ.	-
ЗМ 2. Форми МЕВ: сучасні тенденції розвитку	4
7. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі.	2
8. Міжнародна торгівля послугами. Транспортні послуги.	
9. Міжнародний кредит як форма міжнародного руху капіталів.	-
10. Міжнародне виробниче співробітництво і міжнародні інвестиції.	-
11. Міжнародний науково - технологічний обмін.	-
12. Міжнародна міграція робочої сили.	-
13. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Світова валютна система.	2
14. Міжнародна економічна діяльність України.	-
РАЗОМ	8

2.3.3. Практичні (семінарські) заняття (заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)
ЗМ 1.1. Теоретичні основи МEB	2
1. Світове господарство та процеси інтернаціоналізації економіки.	-
2. МEB в системі світового господарства. Типологія країн світу і особливості їх МEB.	-
3. Середовище міжнародної економічної діяльності.	-
4. Глобалізація та економічний розвиток	-
5. Міжнародна економічна інтеграція.	1
6. Міжнародна координація МEB.	1
ЗМ 2. Форми МEB: сучасні тенденції розвитку	4
7. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі.	-
8. Міжнародна торгівля послугами. Транспортні послуги.	-
9. Міжнародний кредит як форма міжнародного руху капіталів.	1
10. Міжнародне виробниче співробітництво і міжнародні інвестиції.	1
11. Міжнародний науково - технологічний обмін.	-
12. Міжнародна міграція робочої сили.	-
13. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Світова валютна система.	2
14. Міжнародна економічна діяльність України.	-
Разом	6

2.4. Самостійна навчальна робота студента

(форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1. Теоретичні основи МEB	48	
1.Огляд основної та додаткової літератури	10	Конспект
2.Ведення термінологічного словника	8	Зошит для практичних занять
3. Розгляд питань тем «Глобалізація та економічний розвиток», «Міжнародна економічна інтеграція», «Міжнародна координація МEB».	15	Конспект
3.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	5	Відповіді у зошиті для практичних занять
4.Підготовка до поточного тестування	5	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Виконання контрольної роботи [3.1]	5	
1	2	3
ЗМ 2. Форми МEB: сучасні тенденції розвитку	46	

Продовження табл.

1	2	3
1.Огляд основної та додаткової літератури	6	Конспект
2.Ведення термінологічного словника	8	Текст словника Відповіді у зошиті для практичних занять
3.Самостійний розгляд питань тем «Міжнародна торгівля послугами. Транспортні послуги», «Міжнародний кредит як форма міжнародного руху капіталів», «Міжнародне виробниче співробітництво і міжнародні інвестиції», «Міжнародний науково - технологічний обмін»	10	Конспект
4.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	6	Відповіді у зошиті для практичних занять
5.Підготовка до поточного тестування	6	Відповіді у зошиті для практичних занять
Виконання контрольної роботи [3.1]	10	
РАЗОМ	96	

2.5. Засоби контролю

2.5.А. Засоби і форми поточного контролю (контрольні роботи, тестування та ін.)

Види контролю та їх стислий зміст
1 Виконання контрольної роботи, вибіркове опитування на практичних заняттях

2.5.Б. Засоби і форми підсумкового контролю

Види контролю та їх стислий зміст
1 Залік

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- поточний контроль зі змістових модулів;
- складання заліку.

Оцінку знань студентів з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної).

Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальним планом з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» передбачено складання заліку. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання завдань поточного контролю.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.5).

При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами або тестування за вибором студента).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі двічі по закінченню кожного зі змістових модулів після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та проведені практичні завдання в межах кожного з двох ЗМ.

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини (розрахункові завдання). Для цього білети для проведення поточного контролю мають два теоретичні запитання та розрахункове завдання. Може бути також використано тестове завдання – за вибором студентів.

Приклади тестових завдань для поточного контролю:

- Б) прості та повні;
- В) прості, виняткові, повні та перехресні;
- Г) прості, виняткові, повні та примусові;
- Д) прості, виняткові, поворотні, пакетні та повні.

1.2 Тестові завдання множинного вибору.

Тестові завдання множинного вибору мають три і більше правильні відповіді. Їх використовують для перевірки знань щодо змісту навчального елемента, в основному понятійно-аналітичного і продуктивно-синтетичного.

- Тестові завдання побудовані за принципом класифікації.

Приклад тестового завдання.

Оберіть правильну відповідь:

За рівнем економічного розвитку виділяють країни:

- А) розвинуті;
- Б) слаборозвинені;
- В) з перехідною економікою;
- Г) що розвиваються;
- Д) з середнім рівнем розвитку.

- Тест - завдання на відтворення відповідності. Такі тести подані у вигляді двох колонок фраз, позначень і т.п. Кожен елемент відповідної колонки нумерується цифрами і літерами. При виконанні тесту необхідно визначити відповідність елементів з різних колонок.

Приклад тестового завдання.

Яке поняття характеризує наведене визначення:

1. В умовах досконалої конкуренції той самий товар у різних країнах має однакову ціну, якщо вона виражена у одній і тій же валюті.
2. Валюти, без обмежень держави-емітента обмінювані на інші валюти.
3. Грошова одиниця, яку застосовують для виміру величини вартості товару у міжнародних розрахунках.
4. Валюти, за якими зберігаються обмеження зі всіх операцій як резидентів, так і нерезидентів.

5. Рівність купівельної спроможності різних валют за незмінного рівня цін у кожній з країн.
6. Валюти, що характеризуються стабільним валютним курсом, рух якого можна передбачити і який підкоряється фундаментальним макроекономічним закономірностям,
7. Платіжний засіб інших країн, який законно або незаконно використовується на території даної країни (долари - в Україні, карбованці - у Білорусі, євро - у Латвії).
8. Валюти, в яких країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, використовувані для покриття негативного сальдо платіжного балансу (долари, євро).
9. Валюти, за обміну яких зберігаються певні обмеження (регулювання приватних переказів, вивозу за кордон капіталів, золота, грошових знаків, цінних паперів; заборона на вільний обмін, обов'язковий обмін валютного виторгу за офіційним курсом; контроль за поточними валютними операціями й операціями нерезидентів).
10. Обмінний курс між валютами двох країн дорівнює співвідношенню рівня цін у цих країнах.
11. Сукупність грошових відносин, що опосередковують платіжно-розрахункові операції між суб'єктами світового господарства.
12. Зміна обмінного курсу між валютами двох країн пропорційна відносній зміні рівня цін у цих країнах.
13. Сукупність способів, інструментів і органів грошових розрахунків, що забезпечують економічні взаєморозрахунки у рамках світового господарства.
14. Законний грошовий засіб, що імітується відповідною державою (долари, гривні, карбованці) у країні походження.
15. Курс, що зрівнює ціну кошика однакових товарів у двох країнах.

Визначення:

1. Валюта.
2. Валютний курс на основі паритету купівельної спроможності
3. Валютні відносини.
4. Закон однієї ціни.
5. Іноземна валюта.
6. Конвертовані валюти.
7. Національна валюта.
8. Неконвертовані валюти.
9. Резервні валюти.
10. Паритет купівельної спроможності.
11. Світова валютна система
12. Тверді валюти.
13. Теорія абсолютного ПКС.
14. Теорія відносного ПКС.
15. Частково конвертовані валюти.

II. Тест – завдання відкритої форми.

Такі тест - завдання передбачають вільну відповідь на питання у стислій або розгорнутій формі. Завдання такого типу використовуються для перевірки знання законів, термінів, визначень, понять і.т.п.

- Тест - завдання на відтворення пропущеного слова або словосполучення.

Приклад тестового завдання.

«Форма міжнародної економічної інтеграції, за якої договори про зону вільної торгівлі, митний союз і загальний ринок доповнюються угодами про проведення спільної економічної та валютної політики називається _____»

- Тест - завдання з обмеженими певними умовами відповідями. Такі завдання спрямовані на виявлення знань, що спрямовані на алгоритмічну діяльність фахівця.

Приклад тестового завдання.

Перечисліть не менш чотирьох основних центрів міграції робочої сили:

1.

2.

3.

4.

- Тест - завдання, що передбачає розв'язання задач і представлення відповіді.

Приклад тестового завдання.

Визначте коефіцієнт відкритості економіки і торговельне сальдо країни, якщо експорт країни за рік становить 42 млрд. доларів США, імпорт країни за рік 242 млрд. доларів США, валовий внутрішній продукт країни 108 млрд. доларів США за рік.

Коефіцієнт відкритості економіки _____

Торговельне сальдо _____

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини (розрахункові завдання). Для цього білети для проведення поточного контролю мають два теоретичні запитання та розрахункове завдання. Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.5).

Таблиця 2.8. - Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	від 0 – 25 включно

* з можливістю повторного складання.

** з обов'язковим повторним курсом

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями.

За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Оцінювання проводиться за двобальною шкалою («зараховано» і «не зараховано»).

«Зараховано» виставляється студентові, який виявив повне знання з поставлених питань, вільно володіння матеріалом, логічно та ґрунтовно відповідає на поставлені питання, вміє застосувати отримані знання для аналізу та розробки практичної діяльності підприємства або виявив повне знання з поставлених питань, але припускається логічної непослідовності або не може застосувати отримані знання при практичному розв'язанні завдань. При цьому, студент вміє виправити неточності відповіді після зауваження викладача та застосувати знання на практиці.

«Незараховано» виставляється якщо студент не володіє знанням суттєвих елементів навчального матеріалу, припускається грубих помилок.

В окремих випадках викладач при тестовій формі оцінки знань або при оцінки контрольної роботи студента викладач має право захист студентами їх відповідей.

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
1. Основна література	
Международные экономические отношения: Учебник. / Под ред. В.Е. Рыбалкина. – М.: «Бизнес – школа», 1998.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Пebro М. Международные экономические, валютные и финансовые отношения: пер. с фран. – М.: Прогресс – Универс, 1994 г.	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Киреев А.Н. Международная экономика.-М.: Международные отношения, 2 тома, 2000.- 800 с.	1, 2, 4,5, 11, 12,13
А.С. Філіпенко Світова економіка. - К.: Либідь, 2000	1,2,3, 4, 5, 6,7,8,9,12,14
Международные экономические отношения. Интеграция: Учебн. пособие для вузов/ Ю. А. Щербанин, К. Л. Рожков, В. Е. Рыбалкин, Г. Фишер// Банки и Биржи. - М.-ЮНИТИ. - 2001. - 128 с.	1, 2, 12,13
2. Додаткові джерела	
Проект концепції (основи державної політики) національної безпеки України.- К., "Зеркало недели" от 18.01.1997	10, 14
Митний кодекс України. Х.,2004	4,14
Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність"Х.,2002	
Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996// Галицькі контракти.-1996.-№20	6,14
Про захист національного виробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.1998// Урядовий кур'єр.-1999.-№ 31-32	4,5,14
Герчикова И.Н. Международные экономические организации: регулирование мирохозяйственных связей и предпринимательской деятельности. – М.: Консалтбанкир, 2000. – 621 с.	13
Международные экономические отношения. Буглай В.Б., Ливенцев Н.Н.,М., Финансы и статистика, Учебное пособие, 1998.	1, 5,6,7,8,9
Економічна енциклопедія. Том 1, 2. - К.: Видавничий центр «Академія»,; 2001,- 1700 с.	1,2,3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Лук'яненко Д.Г. Міжнародна економічна інтеграція. – К., 1996. – 218 с.	12, 14
Рогач О.І., Шнирков О.І. Транснаціоналізація світового господарства та перехідні економіки. – К.: РВЦ "Київський університет", 1999. – 302 с.	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Цыганова Л.И. Международные организации. Киев,	13, 14

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
КНЭУ, 1998.	
Шреплер Х.А. Международные экономические организации: Справочник / пер. С.А. Тюпаева, И.Н. Фомичева. – М.: Международные отношения, 1999 — 456с.	12,13
Европейская конвенция по правам человека. Издательство «Юнити», 1997.	7, 13
В.И. Захарченко Менеджмент во внешнеэкономической деятельности. Х., 2003	5, 10, 14
http://www.wto.org	5, 6,7,13
http://www.worldbank.org	6.10,11,13
http://www.euromoney.com	6, 14
3. Методичне забезпечення	
3.1. Методичні вказівки для виконання контрольної роботи з курсу "Міжнародні економічні відносини". – Харків, ХНАМГ.- 2009 р.	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів 3 курсу заочної форми навчання, напрям підготовки 0502 - «Менеджмент», спеціальність «Менеджмент організацій»

Укладач: Тетяна Андріївна Пушкар

План 2009, поз. 839 Р

Підп. до друку 13.11.2009	Формат 60x84 1 /16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 1,2	Обл.-вид. арк.1,5
Замовл № 5247	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12